

V Bruseli 28. februára 2020
(OR. en)

6426/20

**Medziinštitucionálny spis:
2019/0152(COD)**

RECH 83
COMPET 95
EDUC 81
CODEC 142

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	6137/20 + COR1 + ADD1
Č. dok. Kom.:	11227/19+ADD1
Predmet:	Príloha k strategickému inovačnému programu Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT) – <i>čiasťočné všeobecné smerovanie</i>

Delegáciám v prílohe zasielame znenie čiastočného všeobecného smerovania k prílohe k strategickému inovačnému programu Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT), ktoré prijala Rada (konkurencieschopnosť) na zasadnutí 28. februára 2020.

**PRÍLOHA K NÁVRHU ROZHODNUTIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY
O STRATEGICKOM INOVAČNOM PROGRAME EURÓPSKEHO INOVAČNÉHO
A TECHNOLOGICKÉHO INŠTITÚTU (EIT) 2021 – 2027: STIMULÁCIA INOVAČNÉHO
TALENTU A INOVAČNEJ KAPACITY EURÓPY**

PRÍLOHA

Obsah

1.	Úvod.....	9
1.1.	Kontext.....	10
1.2.	Kľúčové výzvy.....	12
1.3.	Postavenie v rámci programu Horizont Európa.....	13
2.	Stanovenie ambiciózných cieľov: stratégia EIT na roky 2021 – 2027	15
2.1.	Špecifické ciele EIT	16
3.	Stimulácia inovačného talentu a inovačnej kapacity Európy: kľúčové akcie.....	16
3.1.	Podpora existujúcich ZIS	17
3.2.	Zvýšenie regionálneho vplyvu ZIS	18
3.3.	Zakladanie nových ZIS	20
3.4.	Podpora podnikateľskej a inovačnej kapacity vysokoškolského vzdelávania	21
3.5.	Prierezové činnosti EIT	24
3.5.1.	Komunikácia	24
3.5.2.	Identifikácia a výmena osvedčených postupov so zainteresovanými stranami	26
3.5.3.	Medzinárodná spolupráca	27
3.6.	Sfunkčnenie: prevádzkový režim.....	27

3.6.1.	Prevádzkový model ZIS.....	28
3.6.2.	Model financovania ZIS	30
3.6.3.	Vzťah EIT so ZIS po ukončení rámcovej dohody o partnerstve	33
3.7.	Synergie a komplementárnosť s ostatnými programami	33
4.	Zdroje.....	36
4.1.	Rozpočtové potreby	36
4.2.	Vplyv (monitorovanie a hodnotenie).....	38
4.2.1.	Predkladanie správ a monitorovanie	38
4.2.2.	Hodnotenie, priebežné preskúmanie a komplexné posúdenie	42
5.	Príloha 1A	44
6.	Príloha 1B	44

1. Úvod

V tomto strategickom inovačnom programe (ďalej len „SIP“) sa stanovujú prioritné oblasti a stratégia pre Európsky inovačný a technologický inštitút (ďalej len „EIT“) na roky 2021 – 2027. Vymedzujú sa v ňom ciele inštitútu, kľúčové akcie, spôsob fungovania, očakávané výsledky a potrebné zdroje. SIP zabezpečuje nevyhnutnú súdržnosť EIT s [návrhom programu Horizont Európa], ktorý je rámcovým programom Únie pre výskum a inováciu na roky 2021 – 2027.

SIP na roky 2021 – 2027 vychádza z posúdenia vplyvu, ktoré vykonala Európska komisia. Zohľadňuje sa v ňom návrh SIP predložený správnou radou EIT Európskej komisii 20. decembra 2017 v súlade s nariadením o EIT¹. Takisto sa v ňom zohľadňuje nový [návrh programu Horizont Európa] Európskej komisie z júna 2018, a najmä kľúčová úloha EIT ako súčasti piliera [Inovatívna Európa] (pilier III), a jeho prispievanie k riešeniu globálnych výziev vrátane stanovených cieľov v oblasti klímy a európskej priemyselnej konkurencieschopnosti (pilier II) a k excelentnej vede (pilier I). SIP vychádza z poznatkov získaných za posledné roky činnosti EIT a z výsledkov rozsiahleho konzultačného procesu s kľúčovými zainteresovanými stranami.

V SIP sa zohľadňuje strategické plánovanie programu Horizont Európa s cieľom zabezpečiť súdržnosť s činnosťami rámcového programu, ako aj synergie s inými príslušnými programami Únie a konzistentnosť s prioritami a záväzkami EÚ vrátane tých, ktoré súvisia s Európskou zelenou dohodou. SIP sa zameriava aj na zvýšenie komplementárnosti a synergií medzi činnosťami EIT a národnými a regionálnymi programami a prioritami financovania.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 294/2008 z 11. marca 2008, ktorým sa zriaďuje Európsky inovačný a technologický inštitút (Ú. v. EÚ L 97, 9.4.2008, s. 1). Zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1292/2013 z 11. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2013, s. 174).

1.1. Kontext

EIT bol zriadený v roku 2008 s cieľom prispievať k udržateľnému hospodárskemu rastu a konkurencieschopnosti posilňovaním inovačnej kapacity členských štátov a Európskej únie. Presadzoval integráciu vzdelávania, podnikania a výskumu (vedomostný trojuholník) a silný dôraz na podnikateľský talent a inovačné zručnosti.

EIT funguje najmä prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev (ZIS) – rozsiahlych európskych partnerstiev uvedených v programe Horizont Európa vytvorených medzi organizáciami z oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, podnikania a výskumu. V súčasnosti existuje osem ZIS, ktoré vyvíjajú činnosť v týchto oblastiach: zmena klímy, digitálna transformácia, energetika, potravinárstvo, zdravie, suroviny, mestská mobilita a výroba s pridanou hodnotou.

Každé ZIS zoskupuje strediská spoločného umiestnenia (SSU²), ktorých úlohou je pôsobiť ako geografické centrá praktickej integrácie vedomostného trojuholníka. Ich organizácia a štruktúra vyplýva z príslušných vnútroštátnych a regionálnych súvislostí a je založená na celoeurópskej sieti existujúcich laboratórií, kancelárií či akademických inštitúcií partnera ZIS.

ZIS sa zameriavajú na riadenie portfólií činností vedomostného trojuholníka prostredníctvom:

- *činnosti v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy* s výraznými podnikateľskými zložkami na účely odbornej prípravy talentov ďalšej generácie vrátane návrhu a vykonávania programov pod značkou EIT³, najmä na magisterskej a doktorandskej úrovni. Vzdelávací program EIT je kľúčovým prvkom rozvoja mimoriadne podnikavých a zručných inovátorov,

² Centrum spoločného umiestnenia je fyzické stredisko, ktoré podporuje prepojenia a aktívnu spoluprácu aktérov vedomostného trojuholníka a pôsobí ako kontaktné miesto pre výmenu znalostí, prostredníctvom ktorého môžu partneri ZIS získať prístup k zariadeniam a odborným znalostiam potrebným na plnenie spoločných cieľov.

³ Značka EIT je označenie kvality, ktoré EIT udeľuje vzdelávaciemu programu ZIS, ktorý spĺňa špecifické kritériá kvality týkajúce sa okrem iného podnikateľského vzdelávania a inovačného učebného plánu učenia sa praxou.

- *činnosti podporujúcich inováciu* na vývoj inovačných produktov, procesov a služieb, ktorými sa riešia konkrétne podnikateľské príležitosti,
- *činnosti vytvárania podnikov a činností podpory*, ako sú programy akceleratorov na pomoc podnikateľom pri premieňaní nápadov na úspešné podniky a urýchľovanie procesu rastu.

Zameranie sa na globálne výzvy prostredníctvom integrácie vedomostného trojuholníka, kde sa začleňujú činnosti vysokoškolského vzdelávania do inovačného hodnotového reťazca je charakteristickým znakom EIT, ktorým sa odlišuje od iných inovačných nástrojov. Prístup EIT prispieva k vzniku postupných a prevratných inovácií, účinne rieši zlyhania trhu a pomáha transformovať priemyselné odvetvia. Umožňuje vytváranie dlhodobých podnikateľských stratégií na riešenie globálnych výziev a pomáha pri vytváraní rámcových podmienok, ktoré sú nevyhnutným predpokladom rastu dobre fungujúceho inovačného ekosystému a rozvíjania inovácie. EIT stanovil pre ZIS aj cieľ stať sa finančne udržateľnými, čo je jedinečná vlastnosť so zameraním na inovačný nástroj orientovaný na podnikanie a výsledky. V tejto súvislosti musia ZIS vypracovať a realizovať stratégie na vytváranie príjmov, aby si dokázali zachovať inovačný ekosystém a činnosti vedomostného trojuholníka aj po uplynutí platnosti dohôd o grante.

EIT tak ponúka dynamickú platformu na zakladanie, rozširovanie, monitorovanie a podporu ZIS s významnými sieťovými účinkami a pozitívnymi externými vplyvmi. Prvá vlna ZIS (EIT Digital, EIT Climate-ZIS a EIT InnoEnergy) založených v roku 2009 je už etablovaná a dobre funguje. Platnosť ich rámcových dohôd o partnerstve uplynie po roku 2024 v súlade s maximálnym trvaním grantu. Druhá a tretia generácia ZIS [EIT Health a EIT Raw Materials (2014), EIT Food (2016)] sú pripravené na spustenie. V decembri 2019 začali svoju činnosť EIT Urban Mobility a EIT Manufacturing, dve ZIS zriadené v decembri 2018.

V roku 2019 sa na ôsmich ZIS EIT zúčastňovalo viac ako 600 podnikov, 250 inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, 200 výskumných organizácií a viac ako 50 organizácií a orgánov občianskej spoločnosti.

V kontexte pretrvávajúcich regionálnych rozdielov v oblasti inovačnej výkonnosti v Európe spustil EIT v roku 2014 regionálny inovačný program (ďalej len „RIS“) na rozšírenie svojho dosahu na krajiny s nízkou alebo priemernou úrovňou inovácie. Prostredníctvom RIS rozšíril EIT svoje činnosti po celej Európe v krajinách (a v ich regiónoch) s nízkou alebo priemernou inovačnou výkonnosťou podľa vymedzenia v európskom prehľade výsledkov inovácie ponúka príležitosti zapojiť sa do činností vedomostného trojuholníka v rámci spoločenstva ZIS.

1.2. Kľúčové výzvy

Za posledné desaťročie sa tempo inovácie významne zrýchlilo. Inovácia pretvára hospodárske odvetvia, od základu mení existujúce podniky a prináša nevídané príležitosti. V meniacom sa svetovom hospodárskom poriadku a zintenzívňujúcej sa medzinárodnej konkurencii je EÚ čoraz závislejšia od talentov a ich inovačnej kapacity. Spoločné navrhovanie, spolupráca a spoločná tvorba naprieč viacerými disciplínami a oblasťami vzdelávania, podnikania a výskumu neboli nikdy také dôležité na riešenie globálnych výziev súvisiacich so zmenou klímy, stratou biodiverzity a neudržateľným využívaním prírodných zdrojov, digitálnou a sociálnou transformáciou, demografickými zmenami alebo budúcnosťou zdravotnej starostlivosti a potravinárstva, ako je to v súčasnosti.

Po prvé, dnešné hospodárstva sú čoraz častejšie poháňané zručnosťami a schopnosťami ľudí a organizácií, pokiaľ ide o premietnutie nápadov do produktov a služieb. V súčasnosti sa kladie dôraz predovšetkým na inovačné zručnosti a podnikateľskú kultúru, a to najmä v technologickej a vedeckej oblasti, ale čoraz častejšie aj v iných disciplínach. Silne potreba ďalej podnecovať inovačnú kapacitu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Únii. EIT má pri realizácii týchto cieľov v rámci programu Horizont Európa jedinečné postavenie.

Po druhé, fyzická blízkosť je jedným z kľúčových faktorov vzniku inovácie. Iniciatívy zamerané na vytváranie inovačných sietí a poskytovanie služieb, ktoré podporujú vytváranie, spoločné využívanie a prenos znalostí, zohrávajú kľúčovú úlohu pri posilňovaní interakcií medzi podnikmi, akademickou obcou, výskumnými organizáciami, vládami a jednotlivcami. Napriek tomu sa však výkonnosť v oblastiach výskumu a inovácie v jednotlivých častiach EÚ stále do veľkej miery líši, ako vyplýva z výročného európskeho prehľadu výsledkov inovácie. Inovácie by mali byť v prvom rade inkluzívne a úzko späté s miestnymi územnými celkami. Činnosti EIT sú vhodné na to, aby prispievali k posilneniu miestnych inovačných ekosystémov so silným európskym rozmerom.

A napokon pre životaschopné inovačné ekosystémy je potrebná kombinácia znalostí, infraštruktúry a talentu. Na zabezpečenie riadneho a účinného investovania z obmedzených zdrojov do výskumu a inovácie musia byť zavedené rámcové podmienky spolupráce medzi oblasťami európskeho výskumu, vzdelávania a inovácie a musia vzniknúť silné synergie. Posilňovanie integrácie vedomostného trojuholníka cez ZIS, aj prostredníctvom zapojenia nových partnerov, je osvedčený spôsob, ako podporiť prostredie vhodné pre inovácie a je hlavným cieľom ETI.

1. 3. Postavenie v rámci programu Horizont Európa

[Návrhom programu Horizont Európa] pre nový rámcový program pre výskum a inováciu na roky 2021 – 2027 sa Európska komisia pevne zaviazala zvyšovať inovačný potenciál Európy, aby mohla reagovať na budúce výzvy. EIT zohráva pri podporovaní inovácie významnú úlohu, pretože spája podnikanie, vzdelávanie, výskum, subjekty verejného sektora a občiansku spoločnosť, a táto úloha je navyše posilnená začlenením EIT do [piliera Inovatívna Európa] v [návrhu programu Horizont Európa]. V [návrhu programu Horizont Európa] sa zohľadňuje čoraz intenzívnejšia ambícia EÚ v oblasti inovácie a potreba jej naplňovania.

Cieľom procesu strategického plánovania v rámci programu Horizont Európa je zabezpečiť koherentnosť medzi činnosťami EIT a zvyškom programu Horizont Európa. EIT prispeje k strategickému koordinačnému procesu európskych partnerstiev. EIT bude naďalej posilňovať inovačné ekosystémy, ktoré pomáhajú riešiť globálne výzvy, a to posilňovaním integrácie vedomostného trojuholníka v tematických oblastiach činnosti ZIS.

Kľúčovými pre vplyv [piliera Inovatívna Európa] budú aj silné synergie, aj prostredníctvom spolupráce na riadiacej úrovni, medzi EIT a Európskou radou pre inováciu (EIC). EIT a EIC budú riadiť doplnkové činnosti zamerané na zefektívnenie podpory poskytovanej inovačným podnikom vrátane služieb a odbornej prípravy v oblasti podnikateľskej akcelerácie.

EIC môže pomôcť s rýchlejšim rozšírením startupov podporovaných ZIS, ktoré majú vysoký potenciál rastu. Najinovatívnejšie podniky podporované ZIS môžu konkrétne, ak si ich EIC vyberie, využívať podporu, ktorú ponúka akcelerátor EIC, a/alebo finančnú podporu, ktorú ponúkajú nástroje InvestEU. EIT bude okrem toho prijímateľom EIC uľahčovať prístup k inovačným ekosystémom ZIS a príslušným subjektom vedomostného trojuholníka. Takto sa môžu prijímatelia EIC aktívne zapojiť do činností ZIS a využívať ich služby.

EIT bude zabezpečovať súdržnosť s oblasťou európskych inovačných ekosystémov programu Horizont Európa. Konkrétne bude EIT zohrávať aktívnu úlohu pri činnostiach fóra EIC a vytvorí prepojenia medzi spoločenstvom EIT a príslušnými činnosťami na podporu inovačných ekosystémov s cieľom zabrániť duplicite a zabezpečiť súdržnosť a komplementárnosť akcií.

EIT bude zabezpečovať silné synergie aj s programami a iniciatívami v rámci piliera [Excelentná veda], a to s cieľom zrýchliť prenos znalostí vyplývajúcich zo základného vedeckého výskumu do konkrétnych aplikácií prospešných pre spoločnosť. Konkrétne v prípade akcií Marie Curie-Sklodowskej (MSCA) bude EIT spolupracovať na rozvoji inovačných a podnikateľských zručností prijímateľov grantu MSCA vo všetkých fázach ich kariéry.

EIT bude prispievať k pilieru [Globálne výzvy a európska priemyselná konkurencieschopnosť] a bude dopĺňať príslušné činnosti na riešenie globálnych výziev a zvyšovať konkurencieschopnosť EÚ v celosvetovom meradle. Konkrétne sa bude EIT prostredníctvom svojich ZIS snažiť prispievať k príslušným poslaniam a tematickým klastrom, ako aj k ostatným európskym partnerstvám, napr. podporou opatrení na strane dopytu a poskytovaním služieb využívania na podporu prenosu technológií a urýchlenie komercializácie dosiahnutých výsledkov.

Preskúmajú sa aj príležitosti na synergie medzi časťou Rozšírenie účasti a posilnenie Európskeho výskumného priestoru v rámci programu Horizont Európa a činnosťami dosahu podporovanými EIT. Konkrétne, cieľové subjekty časti Rozšírenie účasti a posilnenie Európskeho výskumného priestoru v rámci programu Horizont Európa budú môcť využívať odborné poznatky a podporu EIT aj pre činnosti dosahu EIT.

2. STANOVENIE AMBICIÓZNYCH CIEĽOV: STRATÉGIA EIT NA ROKY 2021 – 2027

EIT v období rokov 2021 – 2027 neprestane podporovať ZIS s cieľom posilňovať inovačné ekosystémy, ktoré pomáhajú riešiť globálne výzvy, a to v súčinnosti so zvyškom programu Horizont Európa a inými programami Únie. Bude to robiť podporovaním integrácie vzdelávania, výskumu a podnikania, vďaka čomu budú vznikať prostredia vhodné pre inovácie, a propagovaním a podporovaním novej generácie podnikateľov, aj pri súbežnom prispievaní k odstraňovaniu rodových rozdielov v podnikateľskom sektore, ako aj podnecovaním zakladania inovačných spoločností v úzkej synergii a komplementárnosti s EIC. EIT pritom na základe hlavných oblastí intervencie vymedzených v [návrhu programu Horizont Európa] najmä:

1. posilní udržateľné inovačné ekosystémy v celej Európe;
2. podporí inováciu a podnikateľské zručnosti z hľadiska celoživotného vzdelávania;
3. prinesie nové riešenia na trh v snahe reagovať na globálne výzvy.
4. zabezpečí synergie a pridanú hodnotu v rámci programu Horizont Európa.

2.1. Špecifické ciele EIT

V súlade s identifikovanými výzvami, ktorým EIT čelí, a s cieľom prispievať k uvedeným hlavným cieľom vymedzeným pre EIT v [návrhu programu Horizont Európa] sú konkrétne ciele EIT na roky 2021 – 2027 tieto:

- a) zvýšenie otvorenosti a vplyvu ZIS a integrácia vedomostného trojuholníka v celej Únii;
- b) zvýšenie podnikateľskej a inovačnej kapacity sektora vysokoškolského vzdelávania propagovaním a podporovaním inštitucionálnej zmeny v inštitúciách vysokoškolského vzdelávania a ich integrácia do inovačných ekosystémov;
- c) zintenzívnenie regionálneho a miestneho dosahu EIT a jeho ZIS s cieľom riešiť rozdiely v inovačnej kapacite a zlepšiť šírenie poznatkov a inovácie v celej Únii.

Plnením týchto cieľov bude EIT prispievať k celkovému dosiahnutiu vedeckých, hospodárskych/technologických a spoločenských vplyvov programu Horizont Európa.

3. STIMULÁCIA INOVAČNÉHO TALENTU A INOVAČNEJ KAPACITY EURÓPY: KĹÚČOVÉ AKCIE

Stratégia EIT na roky 2021 – 2027 sa zameria na akcie, kde EIT prinesie pridanú hodnotu na úrovni EÚ a prispeje k dosiahnutiu cieľov programu Horizont Európa. Po prvé, EIT neprestane podporovať inovačnú kapacitu a ekosystémy v celej Únii prostredníctvom ZIS, ich ďalším rozvojom, otvorenosťou voči novým partnerom a rozširovaním. Po druhé, na základe skúseností s integráciou vedomostného trojuholníka bude EIT usmerňovať podporu a rozvoj podnikateľskej a inovačnej kapacity v sektore vysokoškolského vzdelávania, ktoré sa zrealizovali prostredníctvom ZIS. A napokon prostredníctvom efektívnejších prierezočných opatrení sa EIT bude usilovať zabezpečiť zvýšený vplyv na úrovni EÚ. Okrem toho EIT zlepši činnosti s cieľom zvýšiť svoju účinnosť, efektívnosť a vplyv.

3.1. Podpora existujúcich ZIS

EIT posilní inovačné ekosystémy poskytovaním podpory existujúcim ZIS pri riešení globálnych výziev prostredníctvom integrácie vedomostného trojuholníka na úrovni EÚ, členských štátov, ako aj na regionálnej i miestnej úrovni. V záujme splnenia tejto úlohy by veľký podiel rozpočtu EIT mal byť venovaný podpore ZIS a EIT ďalej posilní svoju platformu na zakladanie, rast, monitorovanie a podporu ZIS. EIT zabezpečí, aby sa v ZIS naďalej presadzovala finančná udržateľnosť s cieľom dosiahnuť finančnú nezávislosť od grantu EIT najneskôr po 15 rokoch prostredníctvom využívania verejných a súkromných investícií, pričom sa zachová dôraz na integráciu činností vedomostného trojuholníka.

EIT zabezpečí, aby ZIS vypracúvali a vykonávali stratégiu na vytvorenie rozhraní, nadviazanie spolupráce a dosiahnutie synergii s príslušnými európskymi partnerstvami, misiami a Európskou radou pre inováciu, ako aj s ďalšími príslušnými iniciatívami a programami Únie. Okrem finančnej podpory EIT na základe získaných poznatkov poskytne ZIS strategický dohľad, ako aj usmernenia týkajúce sa horizontálnych a špecifických otázok.

EIT vymedzí oblasti spolupráce medzi ZIS a podporí ich užšiu spoluprácu pri témach strategického a politického významu. EIT posilní koordináciu medzi ZIS v oblastiach spoločného záujmu, predovšetkým podporovaním výmeny skúseností a osvedčených postupov medzi ZIS a ich spoluprácu (činnosti medzi jednotlivými ZIS⁴) v tematických aj horizontálnych otázkach. Činnosti naprieč ZIS majú najväčší potenciál vtedy, keď niekoľko ZIS rieši spoločné priority politiky EÚ tam, kde neexistuje žiadne na to vyhradené ZIS. Prepojenie rôznych spoločenstiev ZIS v špecializovaných a vzájomne prospešných spoločných akciách má vysoký potenciál synergii a EIT takéto činnosti podporí a aktívne sa zapojí do vymedzovania obsahu a štruktúry činností naprieč ZIS. EIT bude monitorovať vykonávanie činností naprieč ZIS, ako aj dosiahnuté výsledky s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto činnosti stali neoddeliteľnou súčasťou stratégie ZIS. Takisto uľahčí vytvorenie služieb, ktoré budú ZIS spoločne využívať a budú zamerané na vykonávanie prevádzkových úloh spoločných pre všetky ZIS.

⁴ Činnosti medzi jednotlivými ZIS sú tie činnosti, ktoré sú zamerané na posilnenie spolupráce a synergii medzi ZIS, na podporu interdisciplinárneho prístupu a na vytvorenie kritického počtu ZIS na riešenie tém spoločného záujmu.

3.2. *Zvýšenie regionálneho vplyvu ZIS*

EIT bude naďalej zvyšovať svoj regionálny vplyv, a to väčšou otvorenosťou ZIS voči širokej škále potenciálnych partnerov a zainteresovaných strán z celej Únie, ako aj lepším naformulovaním regionálnej stratégie ZIS vrátane odkazov na príslušné stratégie pre inteligentnú špecializáciu. EIT predovšetkým zabezpečí, aby mali ZIS inkluzívny prístup. Od ZIS sa požaduje, aby vypracovali a vykonávali stratégiu zameranú na posilňovanie svojho vzťahu s národnými, regionálnymi a miestnymi aktérmi v oblasti inovácie. EIT bude aktívne monitorovať jej vykonávanie. Miestne orientovaný inovačný prístup sa má začleniť do viacročnej stratégie a obchodného plánu stredísk spoločného umiestnenia ZIS (a RIS). Má tak využívať ich úlohu sprostredkovateľa prístupu k spoločenstvu ZIS a interakcie so spoločne umiestnenými partnermi, ako aj s ďalšími miestnymi aktérmi v oblasti inovácie. ZIS by mali preukázať v relevantných prípadoch prepojenia so stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a s činnosťami príslušných tematických platforiem a medziregionálnych iniciatív vrátane riadiacich orgánov fondov EŠIF. EIT bude takisto monitorovať činnosť SSU a subjektov RIS a ich integráciu do miestnych inovačných ekosystémov.

EIT zabezpečí, aby sa činnosti EIT RIS využívali na prilákanie a uľahčenie integrácie potenciálnych nových partnerov, ktorí pre ZIS vytvárajú pridanú hodnotu, čím sa zároveň rozširuje celoeurópske pokrytie EIT, a aby sa plne začlenili do viacročných stratégií ZIS.

Regionálny inovačný program EIT, ktorý riadi EIT a vykonávajú ZIS, sa doposiaľ uskutočňoval na dobrovoľnej báze. Od roku 2021 budú činnosti EIT RIS povinné a stanú sa neoddeliteľnou súčasťou viacročnej stratégie ZIS. EIT naďalej poskytne usmernenia a podporu ZIS pri príprave viacročných stratégií EIT RIS a pri ich vykonávaní. Činnosti EIT RIS budú naďalej podporovať inovačnú kapacitu krajín (a regiónov v týchto krajinách) s nízkou alebo priemernou inovačnou výkonnosťou podľa európskeho prehľadu výsledkov inovácie⁵, ako aj inovačnú kapacitu najvzdialenejších regiónov, s cieľom podporiť ich integráciu do spoločenstiev ZIS. Rozpočet EIT vyhradený na vykonávanie činností EIT RIS bude tvoriť minimálne 10 % a maximálne 15 % z celkového objemu finančných prostriedkov EIT pre existujúce a nové ZIS, takže sa zvýši aj počet partnerov ZIS z cieľových regiónov.

Činnosti podporované prostredníctvom RIS sa zamerajú na:

- zlepšenie inovačných kapacít miestneho ekosystému prostredníctvom činností budovania kapacít a užších interakcií medzi miestnymi aktérmi v oblasti inovácie v rámci vedomostného trojuholníka (napr. klastre, siete, regionálne orgány, inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, výskumné organizácie, inštitúcie OVP, MSP) a ich činnosťami,
- podporu cieľa prilákať nových partnerov do ZIS a prepájanie miestnych inovačných ekosystémov s celoeurópskymi inovačnými ekosystémami.

⁵ Na obdobie 2021 – 2024 sú krajiny oprávnené na činnosti EIT RIS označené ako krajiny s „nízkou“ alebo „priemernou“ inováciou aspoň v jednom z troch výročných správ o európskom prehľade výsledkov inovácie, ktoré boli vydané v rokoch 2018, 2019 a 2020. Na obdobie 2025 – 2027 sú krajiny oprávnené na činnosti EIT RIS označené ako krajiny s „nízkou“ alebo „priemernou“ inováciou aspoň v jednej z troch výročných správ o európskom prehľade výsledkov inovácie (EIS), ktoré boli vydané v rokoch 2021, 2022 a 2023.

3.3. *Zakladanie nových ZIS*

EIT s cieľom prispievať k riešeniu nových a vznikajúcich globálnych problémov vyhlási výzvy na zriadenie nových ZIS vo vybraných tematických oblastiach strategického významu, počnúc ZIS v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Prioritná oblasť založenia jedného ZIS v roku 2023 a zoznam možných prioritných oblastí pre druhé nové ZIS v roku 2026 sa uvádzajú v prílohe 1A k tomuto SIP.

Na základe návrhu správnej rady EIT a jeho analýzy sa založenie prvého ZIS v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu navrhuje na rok 2023, pričom výzva na predkladanie návrhov bude zverejnená v roku 2022. Táto prioritná oblasť má najsilnejšiu komplementárnosť s ôsmimi ZIS, ktoré už EIT založil, ako aj s potenciálnymi prioritnými oblasťami pre ostatné európske partnerstvá, ktoré sa majú založiť v rámci programu Horizont Európa. Prehľad obsahujúci súhrn výziev v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu a očakávaný vplyv budúceho ZIS sa nachádza v prílohe 1B k tomuto SIP.

Na základe navrhovaného rozpočtu pre EIT môže byť druhé nové ZIS založené v roku 2026, pričom výzva na predkladanie návrhov bude zverejnená v roku 2025. Na tento účel Komisia do konca roka 2024 preskúma vhodnosť zoznamu možných prioritných oblastí uvedených v prílohe 1A a vo vhodných prípadoch môže predložiť [...] návrh na zmenu prílohy 1A a prílohy 1B, pričom zohľadní príspevok správnej rady EIT, ako aj proces strategického plánovania programu Horizont Európa.

Ak by mal EIT k dispozícii dodatočný rozpočet, mohli by sa na základe uvedeného postupu identifikovať ďalšie nové prioritné oblasti pre potenciálne nové ZIS.

Kritériá výberu nových ZIS sa zosúladiť s kritériami na výber európskych partnerstiev vymedzených v prílohe III k [nariadeniu o programe Horizont Európa], konkrétne s otvorenosťou, transparentnosťou, pridanou hodnotou EÚ, súdržnosťou a synergiami. Tieto kritériá budú začlenené do výzvy na predkladanie návrhov týkajúcej sa ZIS a posúdené počas hodnotenia. Nové ZIS budú podporovať aj realizáciu politických priorít EÚ, ako sú poslanie a ciele udržateľného rozvoja.

3.4. Podpora podnikateľskej a inovačnej kapacity vysokoškolského vzdelávania

EIT v spolupráci s Komisiou navrhne a spustí pilotnú fázu na podporu rozvoja inovačnej kapacity v oblasti vysokoškolského vzdelávania, ktoré budú vykonávať ZIS, a to počínajúc rokom 2021. EIT prostredníctvom modelu integrácie vedomostného trojuholníka znižuje pretrvávajúce rozdiely medzi vysokoškolským vzdelávaním, výskumom a inováciou. EIT je najmä kľúčovým nástrojom rozvoja ľudského kapitálu, a to vďaka svojmu osobitnému zameraniu sa na podnikateľské vzdelávanie. Vplyv EIT sa však musí rozšíriť a nemožno ho obmedziť len na partnerov ZIS. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania v celej Európe si musia osvojiť inovačný a podnikateľský prístup k vzdelávaniu, výskumu a spolupráci s podnikmi, ale aj všeobecne s miestnym inovačným ekosystémom vrátane občianskej spoločnosti. Možno to dosiahnuť pomocou jednoznačnej stratégie, metodického rámca a vyčlenenia finančných prostriedkov.

Činnosti sa vykonajú otvoreným a transparentným spôsobom, ktorý bude zameraný na zvyšovanie inovačnej kapacity vysokoškolského vzdelávania, najmä zameraním sa na inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, ktoré nie sú partnermi ZIS v inovačných hodnotových reťazcoch a ekosystémoch v celej Únii. Uvedené činnosti sa sústredia hlavne na budovanie kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, čo okrem iného zahŕňa: výmenu a uplatňovanie najlepších postupov v oblasti integrácie vedomostného trojuholníka (vrátane organizačného učenia, koučingu a mentorstva); vypracovanie akčných plánov na riešenie pomenovaných potrieb v oblastiach, ako sú riadenie inovácií, vytváranie a rozvoj startupov, prenos technológií vrátane riadenia práv duševného vlastníctva, riadenie ľudských zdrojov a organizácií a spolupráca s (miestnymi) zainteresovanými stranami a občianskou spoločnosťou a vykonávanie akčných plánov týkajúcich sa rozvoja inovačných kapacít a ich následných opatrení. Do týchto činností sa zapoja aj iní aktéri vedomostného trojuholníka (napr. organizácie odborného vzdelávania a prípravy, výskumné a technologické organizácie, MSP a startupy) a doplnia sa nimi intervencie EIT v oblasti vzdelávania ako základnej súčasti činností ZIS v oblasti integrácie vedomostného trojuholníka. EIT v rámci tejto iniciatívy podporí silnejšiu spoluprácu medzi ZIS. Kritériami oprávnenosti, ktoré sa majú zahrnúť do výziev, sa zabezpečí, aby väčšina financovania na jeden projekt smerovala do inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, ktoré netvorí súčasť ZIS. Cieľom je, aby vplyv EIT presahoval vplyv ZIS a prispieval k základnému poslaniu EIT, ktorým je stimulovanie udržateľného hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti posilňovaním inovačnej kapacity členských štátov. To je v súlade s cieľmi programu Horizont Európa zameranými na podporu podnikateľských a inovačných zručností z hľadiska celoživotného vzdelávania vrátane zvyšovania kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe.

Podpora EIT bude vychádzať aj z politických iniciatív, ako sú rámce HEInnovate⁶ a RIIA⁷, ktoré už preukázali svoju hodnotu v mnohých inštitúciách vysokoškolského vzdelávania a členských štátoch v celej EÚ. EIT navrhne činnosti podpory v úzkej spolupráci s Komisiou, čím sa zabezpečí plná súdržnosť a komplementárnosť s príslušnými činnosťami v rámci programov Horizont Európa, Erasmus a ďalších programov. Konkrétne podrobnosti procesu vykonávania a mechanizmu realizácie sa vypracujú a doladia počas prvých troch rokov, pričom počas tejto pilotnej fázy budú monitorované a hodnotené. Hodnotenie pilotnej fázy vykonajú externí odborníci a výsledky sa oznámia skupine zástupcov členských štátov. Na základe tohto hodnotenia správna rada rozhodne, či by akcia mala pokračovať a rozšíriť alebo by sa mala prerušiť.

Vykonávanie a monitorovanie činností ZIS riadi a dozoruje správna rada EIT. Osobitná pozornosť sa venuje zabezpečeniu: otvoreného a inkluzívneho prístupu s cieľom pritiahnúť inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, ktoré nie sú partnermi ZIS, so zameraním dosiahnuť široký geografický záber; interdisciplinárneho a medziodvetvového prístupu; a prepojenia s príslušnými stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a EIT RIS.

⁶ HEInnovate je politický rámec, ktorý vypracovali Európska komisia a OECD. HEInnovate ponúka inštitúciám vysokoškolského vzdelávania metodiku na identifikovanie oblastí inovačnej kapacity na ďalší rozvoj a tvorbu príslušných stratégií a akcií s cieľom dosiahnuť želaný účinok. HEInnovate vychádza z riadnych metodických dôkazov v ôsmich oblastiach rozvoja kapacít: vedenie a správa, digitálna transformácia, organizačná kapacita, podnikateľský duch vo výučbe a učení, príprava a podpora podnikateľov, výmena znalostí, internacionalizácia a meranie vplyvu. OECD uverejnila mnoho správ o krajinách vychádzajúcich z rámca HEInnovate, pozri sériu štúdií o zručnostiach na adrese <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>.

⁷ Rámec posúdenia vplyvu regionálnej inovácie (RIIA) vypracovala Európska komisia ako prvý krok usmernení pre posudzovanie vplyvu inovácie v prípade univerzít na základe vypracovaných prípadových štúdií vychádzajúcich z metrík. Posúdenie vplyvu inovácie, napr. prostredníctvom rámca RIIA, by sa mohlo prepojiť s finančnými nástrojmi založenými na inovačnej výkonnosti na regionálnej, národnej či únijnej úrovni.

EIT posilní a rozšíří pôsobnosť značky EIT aj mimo ZIS tak, aby ju mohli používať aj inštitúcie vysokoškolského vzdelávania zúčastňujúce sa na akcii. So zapojením aktérov z celého vedomostného trojuholníka EIT vynaloží úsilie o prepojenie svojej podpory rozvoja inovačnej kapacity v oblasti vysokoškolského vzdelávania so značkou EIT, ktorá sa v súčasnosti udeľuje vzdelávacím programom ZIS. Značku EIT môžu používať účastnícke inštitúcie vysokoškolského vzdelávania.

EIT rozšíri značku EIT aj na činnosti celoživotného vzdelávania, ktoré zahŕňajú širšiu cieľovú skupinu študentov a sú na ňu zamerané, vzdelávajúci sa dospelých a inštitúcií (vrátane inštitúcií OVP) nad rámec ZIS. **Očakáva sa, že** používanie značky mimo spoločenstva EIT bude mať štruktúrovanejší účinok na všetkých úrovniach (individuálnej, programovej a inštitucionálnej). EIT bude takisto monitorovať udeľovanie značky EIT programom ZIS v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a preskúma efektívnejší mechanizmus zabezpečovania kvality vrátane externého uznávania a akreditácie značky EIT.

Aby bola táto akcia úspešná, poskytne EIT zúčastneným inštitúciám vysokoškolského vzdelávania osobitné usmernenia, odborné znalosti a zabezpečí ich koučing. Na účely tejto akcie sa EIT zameria na inštitúcie vysokoškolského vzdelávania z celej Európy, avšak osobitnú pozornosť venuje inštitúciám vysokoškolského vzdelávania z krajín (a regiónov v týchto krajinách) s nízkou alebo priemernou inováciou, ktoré chcú rozvíjať svoje inovačné kapacity a posilniť svoju inovačnú stopu a stratégie pre inteligentnú špecializáciu.

3. 5. Prierezové činnosti EIT

3.5.1. Komunikácia

EIT vyvinie úsilie na zlepšenie svojej komunikácie a viditeľnosti smerom k hlavným zainteresovaným stranám v členských štátoch a zabezpečí viditeľnosť podpory EÚ v súlade s komunikačným prístupom programu Horizont Európa. S rastúcim počtom ZIS a novou akciou na podporu podnikateľského rozvoja inštitúcií vysokoškolského vzdelávania EIT znásobí svoje úsilie o získanie väčšieho uznania ako značka kvality v oblasti inovácie. Táto lepšia komunikácia je mimoriadne dôležitá najmä vo vzťahu k občanom, keďže inovácie pochádzajúce z EIT pomáhajú preukázať konkrétny vplyv investícií EÚ prostredníctvom rámcového programu Únie pre výskum a inováciu.

EIT vynaloží úsilie na zvýšenie využívania existujúcich informačných sietí EÚ a na koordináciu ich činnosti s cieľom zabezpečiť lepšie poradenstvo a usmernenia pre potenciálnych partnerov ZIS EIT. EIT s cieľom zabezpečiť rozsiahlejšie šírenie a lepšie pochopenie príležitostí, ktoré ponúka, posilní usmernenia a pomoc v aspektoch súvisiacich s účasťou na ZIS EIT v Európe, a to na základe existujúcich informačných sietí a štruktúr v celej Európe, najmä národných kontaktných miest programu Horizont Európa. O konkrétnom zriadení národných kontaktných miest EIT v rámci štruktúry programu Horizont Európa sa bude rozhodovať na príslušnej úrovni spolu s Komisiou. S cieľom zabezpečiť informovanosť veľkého spoločenstva zainteresovaných strán v celom vedomostnom trojuholníku na únijnej, národnej, regionálnej aj miestnej úrovni o všetkých výzvach EIT (a ZIS) na predkladanie návrhov a financovaných projektoch, sa budú tieto informácie nachádzať aj na európskom portáli „Financovanie a verejné súťaže“ (Funding and Tender Opportunities) v časti o programe Horizont Európa.

EIT zorganizuje pravidelné stretnutia so skupinou zástupcov členských štátov, ako aj s príslušnými útvarmi Komisie, a to aspoň dvakrát ročne, aby zabezpečil primeranú komunikáciu a tok informácií s členskými štátmi na úrovni EÚ. Členským štátom sa zašlú náležité informácie o výsledkoch, úspechoch a činnostiach EIT a ZIS. Skupina zástupcov členských štátov okrem toho poskytne EIT poradenstvo týkajúce sa strategicky dôležitých otázok. Skupina zástupcov členských štátov spolu s EIT zabezpečí aj vhodnú podporu na prepojenie a propagáciu synergií týkajúcich sa činností podporovaných EIT s národnými alebo regionálnymi programami a iniciatívami, ako aj výmenu informácií o potenciálnom spolufinancovaní týchto činností na vnútroštátnej a/alebo regionálnej úrovni.

EIT ďalej zvýši viditeľnosť svojej činnosti zameranej na občanov a svoju komunitu zainteresovaných strán prostredníctvom platformy zainteresovaných strán, ocenení EIT a absolventov EIT. Cieľom je podporovať interakcie s európskymi subjektmi vo vedomostnom trojuholníku a vyjadriť uznanie najsľubnejším podnikateľom a inovátorom v Európe.

EIT bude naďalej usmerňovať komunitu absolventov EIT⁸ (v spolupráci s radou absolventov EIT) a poskytne jej strategické usmernenia s cieľom maximalizovať jej podnikateľský a spoločenský vplyv a neustále zapojenie jej členov do činností podporovaných EIT. V rokoch 2021 – 2027 bude komunita naďalej rásť a jej členmi budú aj absolventi zúčastňujúci sa na akciách na podporu inovačných kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania.

3.5.2. Identifikácia a výmena osvedčených postupov so zainteresovanými stranami

EIT identifikuje a kodifikuje poznatky a osvedčené postupy vyplývajúce z činností financovaných EIT a zabezpečuje ich účinnú výmenu a spolupracuje s orgánmi členských štátov EÚ na vnútroštátnej aj regionálnej úrovni, ako aj s Komisiou na vytváraní štruktúrovaného dialógu a koordinácii úsilia s cieľom identifikovať, vymieňať a šíriť osvedčené postupy a poznatky. Očakáva sa, že ZIS a projekty na podporu inovačnej a podnikateľskej kapacity inštitúcií vysokoškolského vzdelávania budú predstavovať cenný zdroj dôkazov a experimentálnych poznatkov pre tvorcov politík v oblasti výskumu, inovácie a vzdelávania, ako aj v rôznych tematických oblastiach.

Osvedčené postupy a poznatky vyplývajúce zo ZIS doposiaľ neboli dostatočne kodifikované a účinne rozšírené. EIT prehĺbi svoju úlohu inovačného inštitútu schopného odhaľovať, analyzovať, kodifikovať a zabezpečovať výmenu a využívanie inovačných postupov, poznatkov a výsledkov činností financovaných EIT (vzdelávanie a odborná príprava, podpora inovácie, podpora podnikania) v širšom rozsahu. Táto činnosť bude vychádzať z prepojení a synergií s ostatnými iniciatívami v rámci [piliera Inovatívna Európa] [návrhu programu Horizont Európa].

⁸ V komunite absolventov EIT sa stretávajú podnikatelia a aktéri zmeny, ktorí sa zúčastnili na vzdelávacom alebo podnikateľskom programe realizovanom ZIS. Komunitu tvorí sieť viac ako 5 000 členov.

3.5.3. Medzinárodná spolupráca

EIT vypracuje základné smery medzinárodnej spolupráce EIT a ZIS pod dohľadom správnej rady EIT v súlade s prístupom k medzinárodnej spolupráci programu Horizont Európa a v súlade s ďalšími príslušnými politikami EÚ a na základe konzultácie s príslušnými útvarmi Komisie. V rámci nariadenia o EIT sa bude EIT snažiť o väčší vplyv svojich činností prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a skординuje medzinárodné činnosti ZIS financované EIT. Svoje zameranie dôkladne zosúladí s príslušnými cieľmi politiky Európskej únie, ako aj s jej prioritami v oblasti výskumu a inovácie a zabezpečí európsku pridanú hodnotu. V rámci svojej medzinárodnej spolupráce sa EIT na základe konzultácie s Komisiou zameria na účinné riešenie globálnych výziev, prispievanie k príslušným medzinárodným iniciatívam a cieľom udržateľného rozvoja, zabezpečovanie prístupu k talentom a na zlepšenie ponuky inovačných riešení a dopytu po nich.

3.6. Sfunkčnenie: prevádzkový režim

Tento oddiel obsahuje množstvo opatrení zameraných na prispôsobenie a zlepšenie súčasného fungovania EIT a ZIS. Účinná, oprávnená a strategická správna rada EIT bude monitorovať vykonávanie týchto opatrení na úrovni EIT a poskytne potrebné stimuly a zabezpečí kontrolu, a to aj prostredníctvom procesu pridelovania finančných zdrojov založeného na výsledkoch s cieľom zabezpečiť ich realizáciu zo strany ZIS.

3.6.1. Prevádzkový model ZIS

EIT zabezpečí, aby realizácia ZIS bola v plnom súlade s príslušnými požiadavkami vyplývajúcimi z nariadenia o programe Horizont Európa vrátane zabezpečenia prechodu existujúcich ôsmich ZIS k plneniu nových vykonávacích kritérií programu Horizont Európa pre európske partnerstvá. EIT preto poskytne ZIS posilnené prevádzkové usmernenia a bude priebežne monitorovať ich výsledky v súlade so zásadami správneho riadenia, monitorovania a hodnotenia stanovenými v nariadení o EIT, ako aj zásadami a kritériami stanovenými pre európske partnerstvá v nariadení o programe Horizont Európa a zosúladenie s prioritami a ukazovateľmi programu Horizont Európa s cieľom maximalizovať ich výkonnosť a vplyv. V prípade, že ZIS nedosahuje očakávanú výkonnosť, neprináša dostatočné výsledky alebo nevytvára dostatočnú európsku pridanú hodnotu, prijímú sa príslušné nápravné opatrenia.

EIT zabezpečí, aby sa zlepšila neustála otvorenosť ZIS, a to najmä zaistením toho, že ZIS uplatnia koherentné, jasné a transparentné prístupové kritériá pre nových členov, ktorí zvyšujú hodnotu partnerstiev, ale aj inými ustanoveniami, ako sú postupy prípravy ich podnikateľských plánov, a systematickým monitorovaním činností ZIS. ZIS takisto vykonávajú svoje činnosti úplne transparentným spôsobom a zostanú naďalej otvorenými a dynamickými partnerstvami, ku ktorým sa môžu na základe excelentnosti a vhodnosti z hľadiska inovácie pridávať noví partneri z celej Únie vrátane zvyšujúceho sa podielu MSP, ktoré pre partnerstvá znamenajú pridanú hodnotu. S cieľom obmedziť koncentráciu finančných prostriedkov a zabezpečiť, aby činnosti ZIS využívali výhody rozsiahlej siete partnerov, sa zvýši transparentnosť a inkluzívnosť postupu vypracovania obchodného plánu (vrátane identifikovania priorít, výberu činností a pridelenia finančných prostriedkov) a súvisiacich rozhodnutí týkajúcich sa financovania. ZIS sa vo svojich viacročných stratégiách musia venovať rozšíreniu partnerstva vrátane zriadenia nových stredísk spoločného umiestnenia, pre ktoré správna rada EIT vyčlení primeraný rozpočet. Pri rozhodovaní o financovaní správna rada zohľadní pokrok v dosahovaní cieľov uvedených vo viacročných stratégiách, medzi inými aj počet stredísk spoločného umiestnenia. ZIS zvýšia otvorenosť výziev na predkladanie návrhov, najmä v oblasti projektov, ktoré budú otvorené pre tretie strany. Všetkými týmito opatreniami sa zvýši počet zúčastnených subjektov zapojených do činností ZIS. ZIS tiež v rámci pravidelného predkladania správ predložia správu o zapojení nových partnerov ako jeden z prvkov financovania založeného na výsledkoch.

Keďže ZIS pôsobia naprieč celým hodnotovým reťazcom inovácie, EIT zabezpečí, aby ZIS vo svojich podnikateľských plánoch udržiavali primeranú vyváženosť medzi činnosťami v oblastiach vzdelávania, podnikania a inovácie a aby sa ich činnosti vykonávali prostredníctvom nenáročnej a nákladovo efektívnej štruktúry, ktorá udrží administratívne a riadiace náklady na čo najnižšej úrovni. EIT zabezpečí, aby ZIS dosahovali očakávaný vplyv prostredníctvom najrôznejších činností identifikovaných v obchodných plánoch ZIS, ktorými sa účinne podporuje plnenie ich cieľov vrátane potenciálneho účinku na inovačné ekosystémy na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. Plnenie záväzkov jednotlivých partnerov ZIS počas zmluvného trvania iniciatívy sa zabezpečí pravidelným monitorovaním skutočných príspevkov partnera v porovnaní s pôvodnými záväzkami. EIT zabezpečí, aby mali ZIS zavedený systém riadenia rizika pre prípad, že niektorí partneri nebudú schopní splniť svoje pôvodné záväzky.

3.6.2. Model financovania ZIS

Prostredníctvom nenáročného a zjednodušeného modelu financovania sa od EIT očakáva, že posilní vplyv ZIS na dosahovanie cieľov EIT a programu Horizont Európa a ich príspevok k dosahovaniu týchto cieľov, a zároveň podnieti angažovanosť partnerov ZIS. S cieľom zvýšiť pridanú hodnotu svojej podpory EIT upraví svoj model financovania. EIT zavedie zlepšenia v štyroch hlavných oblastiach.

Po prvé, EIT postupne zníži svoju mieru spolufinancovania činností ZIS s pridanou hodnotou v snahe o zvýšenie úrovne súkromných a verejných investícií. Očakáva sa, že prispôsobenie modelu financovania umožní ZIS dosiahnuť finančnú udržateľnosť. Mali by tak získať stimul na postupné znižovanie podielu financovania EIT vo svojom obchodnom pláne počas trvania rámcových dohôd o partnerstve, a zároveň by mali zvyšovať úroveň spoluinvestovania z iných zdrojov ako EIT. Znižovanie miery spolufinancovania činností ZIS s pridanou hodnotou zo strany EIT sa uplatní vo všetkých fázach celého životného cyklu ZIS (začiatok, zvýšenie, splatnosť, ukončenie grantu EIT), ako sa uvádza ďalej.

	Začiatok	Zvýšenie	Splatnosť	Ukončenie grantu EIT
Roky	1 – 4	5 – 7	8 – 11	12 – 15
Miera spolufinancovania EIT	do 100 %	do 80 %	do 70 %	do 50 % v 12. roku, zníženie o 10 % ročne

Obrázok 4: Miery spolufinancovania EIT na roky 2021 – 2027

Po druhé, EIT zabezpečí, aby sa proces pridelenia grantov riadil modelom financovania založeného na výsledkoch. Využívanie viacročných grantov sa zvýši. Financovanie EIT sa priamo naviaže na pokrok dosiahnutý v oblastiach vymedzených v článku 10 a článku 11 ods. 2 nariadenia o EIT a na plnenie cieľov ZIS stanovených v ich podnikateľských plánoch, pričom by sa mohlo znížiť alebo ukončiť v prípade nedostatočných výsledkov. EIT na zabezpečenie čo najväčšieho účinku poskytne ZIS okrem iného silnejšie stimuly na ich usilovanie sa o zapojenie nových partnerov a prijme aj nápravné opatrenia, ktoré budú vychádzať najmä z ich individuálnej výkonnosti.

Po tretie, EIT bude uplatňovať prísne pravidlá na účely posilnenia mechanizmu preskúmania pred uplynutím prvých siedmich rokov počiatočného obdobia činnosti ZIS v súlade s článkami 10 a 11 nariadenia o EIT. Toto preskúmanie, ktoré sa má uskutočniť s pomocou externých expertov, musí byť v súlade s najlepšou medzinárodnou praxou a kritériami pre monitorovanie a hodnotenie stanovenými pre európske partnerstvá v nariadení o programe Horizont Európa. Uskutoční sa ešte pred uplynutím počiatočného sedemročného obdobia. Na základe výsledku posúdenia prijme správna rada rozhodnutie o tom, či bude pokračovať vo financovaní ZIS, zmení ho alebo ho ukončí (čiže nepredĺži rámcovú dohodu o partnerstve s daným ZIS) a prerozdelení zdroje na činnosti s lepšou výkonnosťou. Správna rada si pred prijatím tohto rozhodnutia vyžiada stanovisko od skupiny zástupcov členských štátov.

A po štvrté, EIT bude pokračovať v úsilí zameranom na zjednodušovanie s cieľom zmierniť zbytočnú administratívnu záťaž⁹ pre ZIS, čo im umožní pružne a efektívne vykonávať svoj ročný obchodný plán a viacročnú stratégiu. Môže to zahŕňať použitie jednorazovej platby alebo jednotkových nákladov pre príslušné činnosti ZIS. Okrem toho, aby sa mohli lepšie plánovať zdroje (najmä inovačných činností) a uľahčilo sa prijatie pevnejšieho záväzku a realizácia dlhodobých investícií od partnerov zúčastňujúcich sa na činnostiach ZIS, podpíše EIT v prípade potreby so ZIS dohody o viacročných grantoch v rámci príslušných rámcových dohôd o partnerstve, a to vrátane ustanovení týkajúcich sa financovania na základe výsledkov. Tieto dohody o viacročných grantoch by sa mali uzatvárať maximálne na tri roky.

⁹ Konkrétne sa zruší predkladanie výročných správ o doplnkových činnostiach ZIS, a to na základe odporúčania osobitnej správy Dvora audítorov z roku 2016 (odporúčanie 1, s. 51).

3.6.3. Vzťah EIT so ZIS po ukončení rámcovej dohody o partnerstve

EIT vypracuje všeobecné zásady pre vzťah so ZIS po uplynutí rámcovej dohody o partnerstve v súlade s rámcom programu Horizont Európa pre európske partnerstvá. Na základe hĺbkovej nezávislej štúdie, ktorá bude vypracovaná v úzkej spolupráci s Komisiou do konca roka 2023, EIT vymedzí celkový rámec svojich vzťahov so ZIS, ktorým sa počas programového obdobia 2021 – 2027 skončí rámcová dohoda o partnerstve. Na základe celkového rámca a ak bude výsledok záverečného preskúmania pozitívny, EIT môže uzavrieť so ZIS memorandum o spolupráci s cieľom udržiavať s ním aktívnu spoluprácu po uplynutí rámcovej dohody o partnerstve. V tomto memorande sa okrem iného uvedie:

- práva a povinnosti späté s pokračovaním vykonávania činností znalostného trojuholníka a údržby ekosystému a siete ZIS, používaním obchodnej značky EIT, účasť na oceneniach EIT a ďalších iniciatívach organizovaných EIT; používanie značky EIT pre programy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a vzťahy s komunitou absolventov EIT,
- v relevantných prípadoch podmienky účasti na súťažných výzvach na prekladanie návrhov týkajúcich sa špecifických činností, napríklad činností naprieč ZIS. Správna rada pri vymedzovaní typov činností, ktoré sa majú podporiť súťažnými výzvami, zohľadní hĺbkovú nezávislú štúdiu.

3.7. Synergie a komplementárnosť s ostatnými programami

Vzhľadom na svoj široký rozsah činnosti a osobitnú úlohu má EIT vhodné postavenie na vytváranie synergií a zabezpečovanie komplementárnosti s ostatnými programami alebo nástrojmi EÚ bez zdvojovania činností, a to aj posilňovaním svojej podpory pre ZIS pri plánovaní a vykonávaní ich činností. V nasledujúcom zozname sa uvádzajú konkrétne príklady očakávaného príspevku EIT k synergiám zo strednodobého až dlhodobého hľadiska mimo programu Horizont Európa.

Erasmus

- Erasmus a EIT vytvoria synergie medzi svojimi príslušnými spoločnosťami. Spolupráca sa zameria na zabezpečenie prístupu študentov, ktorí sa zúčastňujú na programe Erasmus v partnerských inštitúciách vysokoškolského vzdelávania a inštitúciách odbornej prípravy ZIS, k letným školám ZIS alebo iným relevantným činnostiam odbornej prípravy (napríklad v oblasti podnikania a riadenia inovácie), ako aj na nadväzovanie kontaktov so sieťou absolventov ZIS.
- Činnosti spolupráce môžu zahŕňať aj poskytovanie odbornej prípravy zo strany EIC/ZIS akademickým pracovníkom (pochádzajúcim zo všetkých inštitúcií vysokoškolského vzdelávania mimo ZIS) v oblasti začlenenia podnikania a inovácie do učebných plánov, ako aj skúšania, prijímania a rozširovania inovačných postupov, ktoré v rámci siete Erasmus (napr. znalostné aliancie medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a podnikmi) vypracovali ZIS a naopak.
- Tam, kde to bude možné, by sa mali zabezpečiť synergie s iniciatívou Európskej univerzity, ktorá môže pomôcť pri uplatňovaní vzdelávacích činností EIT tak, aby mali systémový vplyv.

Program Digitálna Európa (DEP)

- ZIS budú spolupracovať s európskymi centrami digitálnych inovácií s cieľom podporiť digitálnu transformáciu priemyslu a organizácií verejného sektora.
- Preskúma sa uskutočniteľnosť využívania infraštruktúr a kapacít vypracovaných ZIS v rámci programu DEP (napr. zdrojov údajov a knižníc algoritmov umelej inteligencie; stredísk pre spôsobilosti v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky v členských štátoch) v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj na účely skúšania a predvádzania v rámci inovačných projektov.

Fondy politiky súdržnosti (najmä Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky sociálny fond)

- ZIS EIT by prostredníctvom svojich stredísk spoločného umiestnenia a subjektov RIS mali podporovať regionálnu a medziregionálnu spoluprácu medzi subjektmi vedomostného trojuholníka (vzdelávanie, výskum, podnikanie) a riadiacimi orgánmi v súčinnosti s medziregionálnou spoluprácou a investíciami naprieč hodnotovými reťazcami v súvisiacich prioritných oblastiach inteligentnej špecializácie a prácu tematických platforiem inteligentnej špecializácie. EIT preskúma aj prispievanie k iniciatívam rozvoja zručností fondov politiky súdržnosti prostredníctvom výmeny najlepších postupov.
- EIT v relevantných prípadoch podporí spoluprácu medzi platformami inteligentnej špecializácie a príslušnými ZIS s cieľom uľahčiť synergie medzi zdrojmi EIT, fondmi politiky súdržnosti a ostatnými európskymi, vnútroštátnymi a/alebo regionálnymi programami.

Program InvestEU

- ZIS EIT vynaloží úsilie na nadviazanie spolupráce s Poradenským centrom InvestEU, aby sa podnikom podporovaným ZIS mohla poskytovať technická podpora a pomoc pri príprave, vývoji a vykonávaní projektov.
- ZIS EIT sa bude snažiť prispievať obsahom na portál InvestEU s cieľom pritiahnúť investorov a finančných sprostredkovateľov k podnikom podporovaným ZIS, a to v úzkej spolupráci s útvarmi Komisie a v súčinnosti s EIC.

Kreatívna Európa

- Nový program Kreatívna Európa bude okrem iného významný pre činnosti budúceho ZIS zameraného na kultúrny a kreatívny priemysel. V rámci programu sa pre oblasti ako kreatívne zručnosti, pracovné miesta a obchodné modely vytvoria silné synergie a komplementárnosť.

Program pre jednotný trh (COSME)

- ZIS vynaloží úsilie o spoluprácu so sieťou Enterprise Europe Network (ďalej len „EEN“) a jej odvetvovými skupinami s cieľom uľahčiť spoluprácu medzi podnikmi, prenos technológií a inovačné partnerstvá pre podnikateľov, ktorí chcú rozvíjať svoje činnosti v celej EÚ aj mimo nej. Organizácie siete EEN budú propagovať činnosti ZIS EIT medzi svojimi klientmi spomedzi MSP. EIT preskúma spoluprácu na programoch mobility pre nových podnikateľov s cieľom zlepšiť ich podnikateľské zručnosti.

4. ZDROJE

4.1. Rozpočtové potreby

Rozpočtové potreby EIT na roky 2021 – 2027 dosahujú výšku [3 000] miliónov EUR a vzťahujú sa na dve hlavné zložky: 1. výdavky na osem existujúcich ZIS (pri zohľadnení toho, že platnosť rámcových dohôd o partnerstve pre tri z nich uplynie na konci roka 2024) a na založenie dvoch nových ZIS (v rokoch 2023 a 2026); a 2. administratívne výdavky.

Na financovanie existujúcich a nových ZIS sa predpokladá približne [2920] miliónov EUR (97 % celkového rozpočtu EIT), z čoho aspoň 10 % a najviac 15 % je vyhradených pre regionálny inovačný program;

-
- maximálne 7 % sa vyčlení na činnosti medzi jednotlivými ZIS vrátane súťažných výziev určených pre ZIS, pri ktorých skončí platnosť rámcovej dohody o partnerstve;
- maximálne 3 % sa vyčlení na novú pilotnú fázu s cieľom pomôcť pri rozvoji podnikateľskej a inovačnej kapacity inštitúcií vysokoškolského vzdelávania.

Očakáva sa, že ZIS vďaka zavedeniu postupne sa znižujúcej miery spolufinancovania zo strany EIT zmobilizujú ďalších [1 500] miliónov EUR z verejných a súkromných zdrojov. Rozpočet na založenie dvoch nových ZIS (ktoré sa majú založiť v rokoch 2023 a 2026) bude približne [300] miliónov EUR. Ak bude pre EIT k dispozícii dodatočný rozpočet, EIT môže založiť ďalšie ZIS.

EIT bude naďalej efektívne riadenou a dynamickou organizáciou. Náklady na administratívne výdavky pokrývajúce potrebné výdavky na zamestnancov, administratívu, infraštruktúru a prevádzku sa zvýšia, ale v priemere nepresiahnu 3 % rozpočtu EIT. Časť administratívnych výdavkov pokryje Maďarsko prostredníctvom bezplatného poskytnutia kancelárskych priestorov do konca roka 2029. Z uvedeného vyplýva, že administratívne výdavky sa budú pohybovať okolo 80 miliónov EUR na roky 2021 – 2027.

4.2. *Vplyv (monitorovanie a hodnotenie)*

Očakáva sa, že sa meranie vplyvu EIT v nasledujúcom programovom období bude naďalej zlepšovať, pričom sa zohľadnia doposiaľ získané poznatky a skúsenosti. EIT uplatní v súlade s článkami 10, 11 a 19 nariadenia o EIT rámec hodnotenia, predkladania správ a monitorovania, ktorým sa zabezpečí súdržnosť s celkovým prístupom pre program Horizont Európa, a zároveň zaistí pružnosť. Konkrétne sa zlepšia mechanizmy spätnej väzby medzi Komisiou, EIT a ZIS, aby bolo možné jednotne, súdržne a efektívne plniť ciele.

4.2.1. *Predkladanie správ a monitorovanie*

EIT zlepší svoje súčasné systémy monitorovania a zavedie rámec predkladania správ a monitorovania vrátane kľúčových ukazovateľov výkonnosti, ktoré budú zosúladené s kľúčovými cestami k dosiahnutiu vplyvu [programu Horizont Európa]. Predkladanie správ a monitorovanie prevádzkovej výkonnosti ZIS a ich výsledkov primárne vykoná EIT v spolupráci so spoločnými korporátnymi službami programu Horizont Európa. Systém predkladania správ a monitorovania pre ZIS sa začlení do celkového systému monitorovania programu Horizont Európa, a to najmä prostredníctvom zavedenia spoločných dátových modelov vrátane zberu údajov uložených v spoločnej databáze. Komisia sa zapojí do vypracovania návrhu všetkých príslušných ukazovateľov a nástrojov vplyvu a monitorovania, ktoré EIT vytvorí alebo uplatní, aby sa zabezpečili kompatibilita a súlad s celkovým systémom monitorovania programu Horizont Európa, a to vrátane kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu, rámca kritérií pre európske partnerstvá a procesu strategického plánovania. Priebežné monitorovanie, ako aj priebežné postupy preskúmania a hodnotenia aj na účely stanovenia spoľahlivého súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov a s nimi súvisiacich základných východísk a krátkodobých cieľov sa stanoví rozhodnutím správnej rady. Okrem toho EIT zohľadní zavádzanie metodiky Inovačný radar v rámci programu Horizont Európa a preskúma, ako by mohli Inovačný radar využívať ZIS na zlepšenie svojich činností monitorovania.

Výsledky tohto monitorovania budú podkladom pre procesy obchodného plánovania ZIS a rozhodnú o pridelovaní financovania činností ZIS na základe výsledkov a o príprave rámcových dohôd o partnerstve a dohôd o grante so ZIS ako prijímateľmi. Výsledky monitorovania ZIS by sa okrem toho mali stať podkladom pre strategický proces koordinácie európskych partnerstiev.

Činnosti EIT vrátane činností riadených ZIS by mali mať

1. *vplyv na technológiu/hospodárstvo/inovácie* v podobe podnecovania zakladania a rastu spoločností, ako aj tvorby nových inovačných riešení globálnych výziev, vytvárania priamych a nepriamych pracovných miest a mobilizovania ďalších verejných aj súkromných investícií;

2. *vplyv na vedu a vzdelávanie* v podobe posilňovania ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácie, zlepšovania inovačných a podnikateľských zručností na individuálnej aj organizačnej úrovni a podpory otvoreného vytvárania a šírenia znalostí a inovácie v spoločnosti;
3. *vplyv na spoločnosť* v podobe politických priorít EÚ v oblastiach zmeny klímy, energetiky, surovín, zdravia alebo potravinárstva prostredníctvom inovačných riešení, spolupráce s občanmi a koncovými používateľmi, ako aj posilnenia využívania inovačných riešení v týchto oblastiach spoločnosti.

EIT zabezpečí vypracovanie osobitných spoločenských ukazovateľov v oblastiach činnosti ZIS a ich pravidelné monitorovanie v súlade s rámcom programu Horizont Európa pre spoločenský vplyv. Ďalšie ukazovatele, ako napríklad ukazovatele spoločenského vplyvu v oblastiach činnosti ZIS, vypracuje EIT spoločne s Komisiou v súlade s vypracovaním rámca ukazovateľov programu Horizont Európa, pričom sa v nich odzrkadlí celkový prístup pre európske partnerstvá k podpore vedeckého, hospodárskeho a spoločenského vplyvu. Celkovo sa zosúladením ukazovateľov vplyvu s programom Horizont Európa sleduje cieľ monitorovať pokrok pri dosahovaní stanovených cieľov v priebehu času. Podľa očakávania sa tak zabezpečí základný súbor porovnateľných podkladov o výsledkoch a vplyvoch, ktoré ZIS vygenerovali vzhľadom na ostatné časti programu. Okrem toho EIT zabezpečí, aby sa v systéme monitorovania zohľadnil pokrok vo vzťahu k činnostiam špecifickým pre model ZIS, ako sú integrácia vedomostného trojuholníka a podnikateľské zručnosti. Ukazovatele týkajúce sa činností EIT v oblasti vzdelávania (vrátane činností podporujúcich kapacity inštitúcií vysokoškolského vzdelávania) budú napríklad monitorovať nadobúdanie zručností (krátkodobé hľadisko), kariérny postup (strednodobé hľadisko) a pracovné podmienky (dlhodobé hľadisko) ľudského kapitálu, zapojenie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a zlepšovanie kapacít (krátkodobé hľadisko) či úlohu a výkonnosť inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v miestnych inovačných ekosystémoch (strednodobé a dlhodobé hľadisko).

Predmetom priebežného monitorovania ZIS sú okrem iného tieto aspekty:

- pokrok smerom k finančnej udržateľnosti
- pokrok smerom k celoeurópskemu pokrytiu a otvorenosti
- účinnosť podnikateľskej akcelerácie (okrem iného vytvorené a podporované rýchlo rastúce podniky)
- administratívne náklady a náklady na riadenie ZIS.

V nasledujúcej tabuľke sa uvádza neúplný zoznam kľúčových ukazovateľov výkonnosti a ich cieľov, ktoré by mal podľa očakávania EIT monitorovať v rokoch 2021 – 2027. Tieto ukazovatele poskytujú hlavné vstupné a výstupné údaje na monitorovanie dosahovania kľúčových cieľov EIT v období rokov 2021 – 2027, akými sú posilňovanie inovácie a podnikania prostredníctvom lepšieho vzdelávania, zvyšovanie jeho miestneho a regionálneho vplyvu a otvorenosti voči potenciálnym partnerom a zainteresovaným stranám, zabezpečenie rovnováhy medzi príjmami a nákladmi, založenie nových stredísk spoločného umiestnenia a uvádzanie nových inovačných riešení globálnych výziev na trh.

Kľúčové ukazovatele výkonnosti	Cieľová hodnota 2023 (východiskový stav v roku 2020)	Cieľová hodnota 2027 (východiskový stav v roku 2020)
Počet subjektov/organizácií zúčastňujúcich sa na činnostiach EIT a ZIS	20 % nárast	50 % nárast
Počet inovácií (produktov a služieb) uvedených na trh	1 500	4 000
Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania zapojené do činností EIT a ZIS	285	680
Počet študentov zapojených do vzdelávacích činností EIT a ZIS	8 500	25 500
Počet podporených startupov	300	700
Spolufinancovanie ZIS	700 mil. EUR	1500 mil. EUR
Počet subjektov/organizácií zúčastňujúcich sa na činnostiach EIT a ZIS z regiónov mimo regiónov stredísk spoločného umiestnenia ZIS	50 % nárast	100 % nárast

EIT zabezpečí, aby boli údaje z projektov, ktoré zbiera prostredníctvom svojich vnútorných systémov monitorovania (vrátane výsledkov od ZIS) plne integrované do celkového systému správy údajov programu Horizont Európa. EIT zabezpečí, aby boli podrobné informácie vyplývajúce z jeho procesu monitorovania a hodnotenia včas sprístupnené a prístupné v spoločnej elektronickej databáze týkajúcej sa vykonávania programu Horizont Európa. Okrem toho EIT zabezpečí predkladanie osobitných správ o kvantitatívnych a kvalitatívnych vplyvoch vrátane viazaných a skutočne poskytnutých finančných príspevkov.

4.2.2. Hodnotenie, priebežné preskúmanie a komplexné posúdenie

Pravidelné hodnotenia činností EIT vrátane činností riadených prostredníctvom ZIS vykoná Komisia v súlade s ustanoveniami nariadenia o EIT a nariadenia o programe Horizont Európa. Podľa článku 19 ods. 2 nariadenia o EIT sa pri týchto hodnoteniach posúdi najmä účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridaná hodnota EÚ činností EIT vrátane činností vykonávaných prostredníctvom jeho ZIS. Budú vychádzať z nezávislých externých hodnotení a budú tvoriť podklady pre celkové priebežné a záverečné hodnotenie programu Horizont Európa.

Každé ZIS podstúpi komplexné posúdenie zo strany EIT vykonané s podporou externých odborníkov do konca 7. roka platnosti rámcovej dohody o partnerstve a v prípade predĺženia aj záverečné preskúmanie pred ukončením tejto dohody. Na základe prvého posúdenia správna rada rozhodne o tom, či predĺžiť platnosť rámcovej dohody o partnerstve aj po uplynutí prvých 7 rokov, zatiaľ čo záverečné preskúmanie sa použije ako základ pre rokovania o možnom memorande o spolupráci. V týchto hodnoteniach, v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia o EIT, správna rada EIT v tomto posúdení zohľadní najmä kritériá monitorovania stanovené pre európske partnerstvá v nariadení o programe Horizont Európa, dosahovanie cieľov ZIS a jeho koordináciu s ostatnými príslušnými iniciatívami v oblasti výskumu a inovácie, dosiahnutú úroveň finančnej udržateľnosti, schopnosť ZIS zabezpečiť otvorenosť voči novým členom a jeho výsledky pri získavaní nových členov v rámci finančného príspevku Únie uvedeného v článku 20 nariadenia o EIT, pridanú hodnotu EÚ a relevantnosť, pokiaľ ide o ciele EIT.

EIT okrem toho v súlade s článkom 11 ods. 1a nariadenia o EIT pripravuje pod dohľadom správnej rady priebežné preskúmanie výkonnosti a činností ZIS, ktoré sa vzťahujú na prvé tri roky trvania rámcovej dohody o partnerstve (t. j. počiatočná fáza ZIS) a v príslušnom prípade aj tri roky po jeho predĺžení (t. j. fáza zrelosti). Tieto preskúmania vychádzajú z ročného monitorovania, ktoré vykonáva EIT. Pomáhajú správnej rade EIT včas získať informácie o výkonnosti ZIS so zreteľom na ich stratégiu a ciele, ako aj o súlade s pokynmi správnej rady EIT.

V súlade s článkom 11 ods. 3 nariadenia o EIT v prípade, že sa počas priebežného monitorovania, v priebežných preskúmaniach alebo komplexnom posúdení preukáže, že ZIS nedosahuje primeraný pokrok v oblastiach uvedených v článku 10 alebo jeho európska pridaná hodnota nie je dostatočná, správna rada prijme vhodné nápravné opatrenia. Nápravné opatrenia môžu mať formu zníženia, úpravy alebo odňatia finančného príspevku EIT, ako aj záväzných odporúčaní týkajúcich sa činností ZIS alebo návrhov na úpravu jeho realizačných a prevádzkových modelov.

Výsledky týchto priebežných preskúmaní a hodnotení sa zverejnia, oznámia sa skupine zástupcov členských štátov a poskytnú sa na účely procesu strategickej koordinácie európskych partnerstiev.

5. PRÍLOHA 1A

Prioritná oblasť založenia nového znalostného a inovačného spoločenstva v roku 2023:

kultúrny a kreatívny priemysel

Zoznam možných prioritných oblastí založenia druhého nového znalostného a inovačného spoločenstva v roku 2026 je:

- vodohospodárstvo, oblasť morí a námorníctva
- bezpečnosť a odolnosť
- začlenenie, integrácia a migrácia

6. PRÍLOHA 1B

PREHLAD ZNALOSTNÉHO A INOVAČNÉHO SPOLOČENSTVA ZAMERANÉHO NA KULTÚRNY A KREATÍVNY PRIEMYSEL

Výzva

Kultúrny a kreatívny priemysel môže priniesť horizontálne riešenie množstva vznikajúcich výziev trvalej povahy, ktoré možno riešiť pomocou výskumných a inovačných činností. Tieto výzvy možno rozdeliť do štyroch pilierov: 1. kreativita, kultúrna rozmanitosť a hodnoty Európanov; 2. európska identita a súdržnosť; 3. európska zamestnanosť, odolnosť hospodárstva a inteligentný rast a 4. Európa ako globálny aktér.

Kreativita a kultúrna rozmanitosť Európanov závisí od pružných a spoľahlivých kultúrnych a kreatívnych odvetví. Tieto odvetvia, najmä audiovizuálne a hudobné, však v dôsledku intenzívnejšej hospodárskej súťaže medzi globálnymi aktérmi a prechodu na digitalizáciu čelia množstvu výziev.

- Producenti, distribútori, vysielatelia, kiná a všetky typy kultúrnych organizácií musia siahnuť po inováciách, aby dokázali pritiahnuť nové generácie divákov.
- Nedostatok podnikateľských a prierezových zručností v kultúrnom a kreatívnom priemysle¹⁰ sa týka rovnako vznikajúcich, ako aj veľmi zreých pododvetví, ktoré prechádzajú dôkladnou digitálnou transformáciou. Tieto zručnosti sú potrebné na inováciu a sú mimoriadne dôležité vzhľadom na zmeny na trhu práce, ktorým odvetvie čelí.

Spoločenské výzvy týkajúce sa **európskej identity a súdržnosti** sa vo všeobecnosti vyznačujú nedostatkom premostenia medzi rôznymi časťami spoločnosti, a to aj medzi rôznymi územiami. Zahŕňajú otázky týkajúce sa sociálneho vylúčenia, potreby užších medzikultúrnych prepojení a rozvíjania zmyslu pre spolupatričnosť na základe kultúrnej rozmanitosti a spoločného dedičstva, ktoré by sa dali riešiť inkluzívnejším a prístupnejším zapojením do činností spoločenstva, inováciami v oblasti projektovania, architektúry a využívania verejného priestoru, ako aj kultúrne podmienenými sociálnymi inováciami. Konkrétne:

- Medzi výskumníkmi a výskumom a priemyslom existuje nedostatočná spolupráca, ako aj nedostatočná koordinácia úsilia v oblasti výskumu a vývoja, výmeny metód, výsledkov a najlepších postupov.
- Úroveň integrácie kreatívnych klastrov a inovačných centier je nedostatočná.
- Veľká časť regionálnych priorít inteligentnej špecializácie v Európe sa kultúrou zaoberá z rozdielnych uhlov pohľadu (napr. z pohľadu kultúrneho dedičstva, kreatívneho priemyslu, umenia atď.). Vzhľadom na dôležitú úlohu kultúry a kreativity pre hospodársky a sociálny rozvoj miest a regiónov a ich schopnosť významnejšie pomáhať pri riešení problematiky nerovnosti v Európe je potenciál ZIS pre kultúrny a kreatívny priemysel vysoký.

¹⁰ Kultúrne a kreatívne študijné odbory na európskych univerzitách sa zväčša zameriavajú na „kreatívnu časť“ a ich absolventi nie sú vždy pripravení na vstup na moderný trh práce, keďže im chýbajú prierezové (podnikateľské, digitálne, finančné riadenie) zručnosti. Pokiaľ ide o inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, EÚ zaostáva za USA v komunikačných a mediálnych štúdiách (zatiaľ čo univerzity v EÚ majú lepšie výsledky v tradičnejších disciplínach ako výtvarné umenie a dizajn či múzické umenia).

K výzvam súvisiacim s **európskou zamestnanosťou, odolnosťou hospodárstva a inteligentným rastom** patria hospodárske otázky ako nezamestnanosť (najmä nezamestnanosť mladých) a celosvetová hospodárska súťaž.

- Trh je vysoko koncentrovaný: približne 50 % celkového obratu a pridanej hodnoty sa vytvára v Nemecku, Spojenom kráľovstve a vo Francúzsku.
- Európsky priemysel čelí výzve v podobe digitalizácie a globalizácie a ich významnému vplyvu na to, ako umelci produkujú a distribuujú svoje diela a oslovujú publikum.
- Tvorivá, kultúrna a umelecká sféra často čelia výzve speňaženia svojej produkcie a diel, čím sa vytvárajú ekonomicky vysoko nestabilné oblasti práce. Mali by sa nájsť nové inovatívne spôsoby podpory tvorivých a kultúrnych organizácií a podnikov mikro-, malého a stredného rozmeru.

A napokon úloha **Európy ako globálneho aktéra** zahŕňa aj nevyhnutnosť zlepšiť rozširovanie kultúrneho obsahu v Európe. Európa musí zostať konkurencieschopná v digitálnom súperení o vytváranie nových technológií (napr. umelá inteligencia, internet vecí, blockchain), pre ktoré je kultúrny a kreatívny priemysel celosvetovo významným zdrojom obsahu, produktov a služieb. Okrem toho kultúrny a kreatívny priemysel (napr. dizajn, architektúra atď.) v celosvetovom meradle aktívne prispieva k udržateľnému rozvoju a stimuluje vznik ekologických inovácií, zatiaľ čo kultúrny obsah (literatúra, film a umenie) má okrem svojej vlastnej hodnoty schopnosť zvyšovať informovanosť o ekologických problémoch a pôsobiť na verejnú mienku.

Význam a vplyv

ZIS EIT zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel pomôže vďaka svojmu holistickému a integrovanému prístupu riešiť všetky uvedené výzvy. Keďže takéto ZIS bude relevantné pre takmer všetky oblasti nášho života, spoločnosti a hospodárstva, bude mať význam z hľadiska hospodárskeho a spoločenského vplyvu, vďaka čomu sa otvoria strategické príležitosti pre hospodárske, technologické a sociálne inovácie.

Kultúrne inovácie vychádzajúce z kreativity posilňujú európsku konkurencieschopnosť buď priamo vytváraním nových podnikov a pracovných miest, alebo nepriamo vytváraním medziodvetvových výhod pre celé hospodárstvo, zlepšovaním kvality života a zvyšovaním príťažlivosti Európy.

Kultúrny a kreatívny priemysel je čoraz viac vnímaný ako nový zdroj inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a pracovných miest, keďže v EÚ zamestnáva viac ako 12 miliónov ľudí, čo je 7,5 % všetkých zamestnaných ľudí v EÚ.

Prínos kultúry a kreativity k inováciám sa neobmedzuje iba na priamy vplyv kultúrneho a kreatívneho priemyslu, keďže inovácia je všeobecne čoraz viac stimulovaná netechnologickými faktormi, ako sú kreativita, dizajn a nové organizačné procesy alebo obchodné modely. Konkrétne má kultúrny a kreatívny priemysel so svojimi osobitnými hodnotovými reťazcami (t. j. hudba, umenie, dizajn, móda, audiovizia, videohry, architektúra atď.) výraznú inovačnú kapacitu z ekonomického hľadiska a dokáže stimulovať inováciu aj v iných odvetviach hospodárstva.

Kultúra a účasť na kultúrnych aktivitách má priamy vplyv na pohodu občanov a sociálne začlenenie. Kultúrny a kreatívny priemysel posilňuje spoločenské hodnoty identity, demokracie a zapojenia do činností spoločenstva. Kultúra má veľký potenciál posilňovať európsky zmysel pre spolupatričnosť, pri ktorom je hlavným prínosom rozmanitosť. To je mimoriadne dôležité pre odolnosť, sociálny prístup, spoločenskú súdržnosť, boj proti radikalizácii a rodovú rovnosť, ako aj pri riešení politických neistôt a potreby zjednotenia v Európe.

ZIS EIT zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel posilní príležitosti pre vytváranie sietí, spoluprácu, spoločnú tvorbu a prenos know-how medzi vzdelávacími a výskumnými inštitúciami a podnikmi v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ako aj v ostatných odvetviach spoločnosti a hospodárstva. Bude pôsobiť ako katalyzátor zdola nahor a zhora nadol pri iniciatívach na regionálnej, vnútroštátnej úrovni či únijnej úrovni. Vypracuje potrebné rámcové podmienky na zakladanie a rozširovanie nových podnikov v inovačných ekosystémoch. Výskumníkom a študentom v mnohých odboroch (vrátane umenia, humanitných vied, ekonomiky, spoločenských vied a aplikovaných prírodných vied), ako aj podnikateľom v kultúrnom a kreatívnom priemysle a iných odvetviach poskytne znalosti a zručnosti potrebné na realizáciu inovačných riešení a ich premenu na podnikateľské príležitosti. Umožní ďalšie vzájomné obohacovanie s inými hospodárskymi a priemyselnými odvetvami, čo bude slúžiť ako akcelérátor inovácie.

Synergie a komplementárnosť s existujúcimi iniciatívami

ZIS zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel bude dopĺňať množstvo ďalších iniciatív Únie, ako aj iniciatív na úrovni členských štátov. Hlavné synergie očakávané na úrovni EÚ sa uvádzajú ďalej.

Od ZIS zameraného na kultúrny a kreatívny priemysel sa očakáva, že zabezpečí silné synergie s príslušnými politickými iniciatívami v rámci programu Horizont Európa, a najmä v rámci piliera II s klastrom [Inkluzívna a bezpečná spoločnosť] a jeho oblastí intervencie, pokiaľ ide o kultúrne dedičstvo a demokraciu. Budúce ZIS by mohlo poskytovať aj cenné horizontálne vstupy v rámci rôznych činností, ktoré sa majú vykonať v klastri [Digitalizácia a priemysel], a to najmä pokiaľ ide o výrobné technológie, v ktorých potreba vyvíjať nové produkty do veľkej miery závisí od kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Okrem toho by mohol efektívne dopĺňať iné časti programu Horizont Európa, intervenciu existujúceho spoločenstva EIT Digital a akcií plánovaných v rámci iných programov EÚ, ako sú InvestEU, Digitálna Európa alebo fondy politiky súdržnosti.

Tento nový program Kreatívna Európa bude veľmi významný pre činnosti ZIS zameraného na kultúrny a kreatívny priemysel. V programe sa uvádzajú oblasti a osobitné výzvy na predkladanie ponúk, v ktorých sa zohľadňujú niektoré z uvedených výziev, ktorým dané odvetvie čelí (napr. kreatívne zručnosti a zamestnanosť, obchodné modely atď.), pričom by sa mali zabezpečiť silné synergie a komplementárnosť. V rámci programu InvestEU a v súvislosti s obmedzeným prístupom k financiám pre kultúrne a kreatívne odvetvia však možno očakávať synergie so záručným mechanizmom pre kultúrne a kreatívne odvetvia, finančným nástrojom na pomoc pri rozširovaní kultúrnych a kreatívnych projektov poskytovaním poistenia finančným sprostredkovateľom.

Platforma stratégie pre inteligentnú špecializáciu (S3) identifikovala mnoho stratégií pre výskum a inováciu, ktoré sa zameriavajú na kultúrny a kreatívny priemysel a skúmajú nové väzby medzi lokálnym kapitálom, potenciálnymi trhmi a spoločenskými výzvami prostredníctvom zapojenia veľkého počtu podnikateľov. Stratégia S3 sa predovšetkým zaoberá propagáciou nových partnerstiev medzi výskumnými organizáciami, podnikmi a subjektmi verejného sektora, ktorá si vyžaduje zriadenie nových platforiem spolupráce.

Záver

ZIS EIT zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel je najvhodnejšie na riešenie uvedených závažných hospodárskych a spoločenských výziev. Kreativita je kľúčovým stimulom inovácie a ZIS zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel má kapacitu rozvíjať tvorivosť vychádzajúcu z kultúry a pomôcť pri posilňovaní konkurencieschopnosti a inteligentného rastu Európy.

ZIS EIT zamerané na kultúrny a kreatívny priemysel:

- zmierni fragmentáciu inovačného prostredia kultúrnych a kreatívnych odvetví posilňovaním vytvárania inovačných ekosystémov, v ktorých sa budú spájať aktéri a siete naprieč odvetviami a disciplínami na miestnej, regionálnej, národnej a únijnej úrovni,
- vyškolí ďalšiu generáciu inovátorov v kultúrnom a kreatívnom priemysle a vybaví ich potrebnými podnikateľskými a odbornými zručnosťami, aby prosperovali v rýchlo sa meniacom prostredí,
- prispeje k vypracovaniu správnych rámcových podmienok umožňujúce premenu nápadov na nové technológie a sociálne inovácie, ktorými sa zlepší kvalita života občanov EÚ a ktoré im prinesú prospech,
- posilní zakladanie a rozvoj nových podnikov v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom mobilizovania investícií a dlhodobých záväzkov podnikateľského odvetvia,
- zabezpečí súčinnosť s existujúcimi ZIS, ako aj s ostatnými európskymi partnerstvami, programami a iniciatívami, aby sa inovácie rozšírili za hranice kultúrneho a kreatívneho priemyslu do iných hospodárskych odvetví,
- posilní postavenie EÚ ako globálneho aktéra v kultúrnom a kreatívnom priemysle, a to využívaním kreativity a kultúrnej rozmanitosti Európanov.